

DECEMBER 2013

2. 12. 1818 – v **Liptovskom Mikuláši sa narodil Ján Drahotín Makovický**, evanjelický kňaz, pedagóg, cirkevný publicista, národovec, zástanca a propagátor moderných vyučovacích metód a pedagogických princípov, blízky spolupracovník M. M. Hodžu, G. Fejérpatakyho-Belopotockého, A. Radlinského a i., účastník Slovenského povstania v r. 1848 – 1849, spoluzakladateľ Matice slovenskej a patronátnych gymnázií, makovickovského peňažného ústavu a bryndziarskeho podniku v Ružomberku, organizátor učiteľského ústavu v Revúcej, zakladateľ evanjelických školských knižníc v Liptovskom Mikuláši a Hybiach, jeden z organizátorov liptovskomikuláškého ochotníckeho divadla, podpredseda vdovsko-sirotského ústavu učiteľského, autor didaktickej poézie pre deti a mládež (195. výročie)

5. 12. 1983 – v **Starom Smokovci-Novej Polianke zomrel Peter Škodáček**, evanjelický kňaz, verejný činiteľ, pred 2. svetovou vojnou generálny tajomník Zväzu slovenského študentstva, redaktor *Svojeti*, účastník antifašistického odboja a blízky spolupracovník Jozefa Lettricha, poslanec SNR a funkcionár Demokratickej strany, v 40. a 50. rokoch perzekvovaný, 1968 rehabilitovaný (30. výročie)

6. 12. 1738 – v **Zemianskych Kostol'anoch zomrel Samuel Severini**, evanjelický kňaz, náboženský spisovateľ, autor wittenberských dišpút, dvorný kazateľ zemianskej rodiny Kosztolányiovcov (275. výročie)

6. 12. 1853 – v **Bodiciach (dnes časť Liptovského Mikuláša) sa narodil Michal Klimo**, evanjelický kňaz, homiletik, básnik, cirkevný publicista, seniorálny notár a dekan vo Vyšnej Boci (160. výročie)

6. 12. 1898 – v **Revúcej zomrel Rudolf Homola**, pedagóg, učiteľ prešovského kolégia, profesor a správca evanjelického patronátneho gymnázia v Revúcej, autor učebnicových textov, zachovaných v rukopise (115. výročie)

8. 12. 1813 – v **Brne zomrel Ján Michal Tekuš**, evanjelický kňaz, pedagóg, subrektor a učiteľ rétoriky a matematiky na Evanjelickom lýceu v Bratislave, učiteľ teológie, kazateľ a senior v Brne, autor historických prác z dejín evanjelickej a. v. cirkvi a prekladateľ teologickej literatúry, zberateľ kníh (200. výročie)

8. 12. 1868 – vo **Veľkom Čepčine sa narodil Fraňo Jesenský-Mošovský**, autor duchovnej poézie, dopisovateľ *Stráže na Sione*, *EPST*, *Cirkevných listov* a i. (145. výročie)

9. 12. 1798 – v **Pezinku sa narodil Pavol Rázga**, evanjelický kňaz, stúpenec politickej línie L. Košúta a reformného hnutia uhorskej strednej šľachty, aktívny účastník revolúcie 1848 – 49 na jeho strane, predseda košútovského revolučného výboru v Bratislave, zakladateľ podporovne pre vdovy a siroty evanjelických farárov Bratislavskej stolice, ktorá sídlila v Modre, za svoju politickú angažovanosť v maďarskej revolúcii odsúdený a popravený (215. výročie)

12. 12. 1903 – v **Dobrej Nive sa narodil Štefan Pauliny**, verejný činiteľ, dozorca Zvolenského seniorátu, regionálny funkcionár Republikánskej strany poľnohospodárskeho a maloroľníckeho ľudu, účastník protifašistického odboja a SNP, poslanec SNR (110. výročie)

14. 12. 1903 – v Bratislave sa narodil **Juraj Holčík**, evanjelický kňaz, literát, prekladateľ z hebrejčiny a gréčtiny, tajomník SEM-u, organizátor literárneho, kultúrneho a spolkového života evanjelickej cirkvi, cirkevný a literárny publicista, redaktor *Evanjelickej mládeže*, *Nášho rodu* a *Nášej cirkvi*, autor konkordancie, pamätníc, almanachov, kázní a hry o A. Schweitzerovi, účastník protifašistického odboja (110. výročie)

16. 12. 1898 – v Melčiciach-Zemianskom Lieskovom sa narodil **Ján Čietek – Smrek**, básnik, prekladateľ, novinár, organizátor literárneho diania, zakladateľ a redaktor špičkového literárneho periodika *Elán*, člen stavovských organizácii slovenskej literárnej obce a jeden z najvýznamnejších autorov slovenskej poézie 20. storočia (115. výročie)

18. 12. 1773 – v Rožňave sa narodil **Štefan Pekár**, evanjelický kňaz, ľudovýchovník pracovník, básnik, člen Učenej spoločnosti malohontskej, autor rukopisných dejín ev. a. v. cirkevného zboru v Pondelku (240. výročie)

18. 12. 1843 – v Banskej Bystrici sa narodil **Karol Rosenauer**, pedagóg, cirkevný historik, profesor jazykov, prírodopisu, filozofie a antickej histórie, riaditeľ gymnázia v Banskej Bystrici, autor dejín cirkevného zboru a evanjelického gymnázia v Banskej Bystrici (170. výročie)

18. 12. 1923 – na Myjave sa narodil **Milan Mareček**, básnik, účastník protifašistického odboja, popravený fašistami vo februári 1945; básnickú tvorbu, inšpirovanú kraskovskou a lukáčovskou poetikou, publikoval na stránkach *Nového rodu* a *Tvorby* (90. výročie)

19. 12. 1913 – vo Viedni-Rinkewinkeli zomrel **Július Markovič**, lekár, verejný činiteľ, publicista, významná osobnosť slovenského finančnictva, člen správy Tatrabanky, Trenčianskej banky a Ľudovej banky v Budapešti, zakladateľ Ľudovej banky v Novom Meste nad Váhom, podporovateľ slovenských národných aktivít, člen vedenia Slovenskej národnej strany, autor jej finančného programu, stúpenec spolupráce so Zichyho Krajinskou katolíckou ľudovou stranou a Slovenskou ľudovou stranou (100. výročie)

20. 12. 1748 – v Kšínnej-Závade pod Čiernym vrchom sa narodil **Adam Škultéty**, hudobný skladateľ, organový interpret, kantor a pedagóg, rektor v Skalici, autor *Melodiatury aneb Partitury* (1798), základného diela a prameňa neskorších evanjelických partitúr, spolu s J. Zúbkom jeden z významných unifikačných autorov slovenskej evanjelickej liturgie; zomrel 14. 7. 1803 v Skalici (265. a 210. výročie)

20. 12. 1973 – v Košiciach zomrela **Ol'ga Jurkovičová**, učiteľka, autorka kníh pre deti a mládež, publicistka, tajomníčka Zväzu slovenských učiteľov (40. výročie)

22. 12. 1818 – v Gemerskej Panici sa narodil **Štefan Cékuš**, evanjelický kňaz, gemerský senior, biskup Predtiského dištriktu, náboženský spisovateľ a prekladateľ, exponent maďarizačných aktivít v evanjelickej a. v. cirkvi (195. výročie)

24. 12. 1858 – v Dobšinej zomrel **Michal Pák**, evanjelický kňaz, senior 13 spišských miest a superintendent potiského dištriktu, náboženský spisovateľ a autor príležitostnej poézie, stúpenec maďarskej revolúcie v r. 1848 – 1849 (155. výročie)

25. 12. 1878 – v Banskej Bystrici – Radvani sa narodil **Ján Štefan Petrikovich**, právnik, kultúrno-osvetový pracovník, cirkevný predstaviteľ, publicista, jazykovedec, jeden

z národných buditeľov dolnozemských Slovákov, prvý slovenský advokát v Banáte, obhajca záujmov slovenskej komunity proti maďarizačnému útlaku, aktívny právny činiteľ v Kovačickom procese, organizátor slovenských finančných ústavov v Banáte a spoluiniciátor založenia Slovenského sirotinca v Banáte, banátsky seniorálny dozorca, prvý náčelník politického okruhu v Kovačici (1918) a podpredseda Slovenskej národnej strany v Banáte (1918 – 1922), iniciátor založenia rozhlasového štúdia v Košiciach a jazykovedného časopisu *Slovenská reč*, jeden z tvorcov slovenskej právnej terminológie, člen a funkcionár kultúrnych, osvetových a národných spolkov v Košiciach, jazykovedný bádateľ v oblasti onomastiky, skúmania mien a miestnych názvov na východe Slovenska s dôrazom na preukázanie ich slovanského pôvodu; zomrel v Košiciach 16. 2. 1948 (135. a 65. výročie)

25. 12. 1953 – v Martine zomrel Július Barč-Ivan, evanjelický kňaz, významný slovenský dramatik, tajomník Slovenskej národnej knižnice, prozaik, publicista, o. i. autor náboženskohistorických hier *Pevec Boží* a *Poeta laureatus* (60. výročie)

25. 12. 1878 – v Dobrej Nive sa narodil Ján Bezek, evanjelický kňaz, cirkevný publicista a organizátor, ľudovýchovný pracovník na Orave a Liptove, tajomník Spolku ev. a. v. kňazov na Slovensku, redaktor *EPST* (135. výročie)

26. 12. 1893 – v Badani zomrel Viliam Rafanides, evanjelický kňaz, cirkevný publicista zameriavajúci sa na rôzne aspekty a problémy teológie (120. výročie)

26. 12. 1998 – v Bratislave zomrel Karol Gábriš, evanjelický kňaz, významný slovenský evanjelický teológ, profesor a dekan SEBF a EBF, predseda Ekumenickej komisie prekladu Biblie do slovenského jazyka a teologickej komisie Kresťanskej mierovej konferencie, jeden z autorov slovenského evanjelického prekladu Biblie z r. 1978, popredný odborník na christologickú a novozmluvnú problematiku, osobnosť apoštola Pavla a pôsobenie apoštolov, autor početných publikácií a vysokoškolských kompendií k teologickým otázkam Novej zmluvy (15. výročie)

28. 12. 1728 – v Prešove zomrel Ján Schwarz, evanjelický kňaz, superintendent, pedagóg, filozof, dramatik, profesor a rektor prešovského kolégia, autor filozofických spisov a spoločensky i politicky aktuálnych divadelných hier, čerpajúcich námety z obdobia Tóköliho povstania (285. výročie)

28. 12. 1963 – v Liptovskom Mikuláši zomrel Miloš Janoška, učiteľ, školský inšpektor, autor a spoluautor učebníc, prekladateľ, člen a funkcionár učiteľských stavovských spolkov, kultúrno-osvetový pracovník, predseda Spevokolu nedeľného spolku a správy Tranoscia v Liptovskom Mikuláši, spoluzakladateľ Múzea slovenského krasu, časopisu *Krásky Slovenska*, priekopnícka osobnosť slovenskej turistiky, jeden z organizátorov jaskyniarskych výskumov v Demänovskej doline, účastník protifašistického odboja (50. výročie)

29. 12. 1923 – v Gočove sa narodil Ivan Kornel Halát, evanjelický kňaz, misijný farár v Paríži, prvý misionár v histórii slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi, pôsobiaci v africkom Kamerune a Benine, neskôr vo francúzskom Montpelliéri (90. výročie)